

Asia: VN/18925/2025

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi pakkotyöllä valmistettujen tuotteiden kiellon valvonnasta ja seuraamuksista sekä laiksi sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Oikeusrekisterikeskus (ORK) vastaa mm. sakkojen, menettämisseuraamusten ja yli 70 erilaisen rangaistusluonteisen hallinnollisen seuraamuksen täytäntöönpanotehtävistä. Luonnoksessa hallituksen esitykseksi esitetään säädettävän uusi laki pakkotyöllä valmistettujen tuotteiden kiellon valvonnasta ja seuraamuksista (1. lakiehdotus). Esitykseen sisältyy esitys siitä, että Lupa- ja valvontavirasto voisi määrätä EU:n pakkotyöasetuksen (2024/3015) 37 artiklassa tarkoitetun rangaistusluonteisen hallinnollisen seuraamuksen, jonka täytäntöönpanosta ORK vastaisi sakon täytäntöönpanosta annetun lain nojalla (SakkoTpL). Ehdotetuilla muutoksilla on siten vaikutusta myös ORK:n toimintaan, ja ORK on arvioinut esitettyjen muutosten vaikutusta toimintaansa siltä osin kuin tässä lausunnossa on kuvattu. ORK katsoo, että luonnoksessa hallituksen esitykseksi on otettu pääasiassa hyvin huomioon täytäntöönpanomenettelyn kannalta keskeiset asiat.

Esityksessä 1. lakiehdotuksen 7 § on otsikoitu "Hallinnollinen seuraamusmaksu". 1. lakiehdotuksen 7 §:n perusteella määrätyn seuraamuksen nimi on siten "Hallinnollinen seuraamusmaksu". ORK esittää, että esitetyle uudelle seuraamukselle annettaisiin yksilöllinen nimi 7 §:n otsikossa. Mahdollinen nimi voisi olla esimerkiksi "Pakkotyövalvonnan seuraamusmaksu". ORK vastaa kymmenien rangaistusluonteisten hallinnollisten seuraamusten täytäntöönpanosta ja osalla seuraamislajeista on yksilöllinen lain tasolla säädetty nimi (mm. Elintarvikevalvonnan seuraamusmaksu, Rehuvalvonnan seuraamusmaksu ja Liikenteenharjoittajan seuraamusmaksu). Yksilöllinen nimi edesauttaa seuraamislajien yksilöintiä ORK:lla ja myös laajemmin.

Esitetyn 1. lakiehdotuksen 7 §:n 2 momentissa ollaan säätämässä, että "Seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002)." Esitys on ORK:n mukaan perusteltu, sillä SakkoTpL:ssä on säädetty kattavasti täytäntöönpanomenettelyn kannalta keskeisistä asioista. SakkoTpL:ssä säädetään mm. siitä, että seuraamuksen

täytäntöönpanoon on ryhdyttävä ilman aiheetonta viivytystä, kun ratkaisu, jolla seuraamus on määrätty, on tullut lainvoimaiseksi tai kun ratkaisu on pantavissa täytäntöön kuten lainvoimainen tuomio (4 a §) sekä seuraamusten raukeamisesta (4 b §). Esitysluonnoksesta tai SakkoTpL:stä ei kuitenkaan ilmene, peritäänkö seuraamusmaksusta viivästyskorkoa. ORK:n mukaan rangaistusluonteisille hallinnollisille seuraamuksille ei tulisi periä viivästyskorkoa. Tämä on otettu lähtökohdaksi myös 1.1.2026 voimaan tullessa sakon täytäntöönpanosta annetun lain muuttamista koskevassa laissa. Hallituksen esityksessä on todettu, että seuraamusmaksut ovat sanktioluonteisia maksuja ja ne rinnastuvat tässä suhteessa rahamääräisiin rangaistuksiin, joille viivästyskorkoa ei peritä. (HE 5/2025 vp s. 39–40) ORK esittää, että seuraamusten korottomuus lisätään erikseen 7 §:n 2 momentin säännöskohtaisiin perusteluihin. Maininnalla on selventävä informatiivinen merkitys sekä maksuvelvollisille että maksuasioita käsittelevien eri viranomaisten henkilöstölle.

1. lakiehdotuksen mukaiset rangaistusluonteiset hallinnolliset seuraamukset pantaisiin luonnoksen 7 §:n 2 momentin mukaan täytäntöön SakkoTpL:n mukaisessa järjestyksessä. Informatiivisen viittauksen ohella SakkoTpL:n 1 §:n 2 momenttia on esitetty muutettavaksi. ORK pitää uuden seuraamuslajin lisäämistä SakkoTpL:ään tärkeänä, sillä SakkoTpL:n nojalla täytäntöön pantavat uudet rangaistusluonteiset hallinnolliset seuraamukset on viime vuosina säännönmukaisesti lisätty 1 §:n 2 momenttiin.

Luonnoksessa hallituksen esitykseksi on todettu, että 1. lakiehdotuksen mukaisten seuraamusten määrää on ennakolta vaikea arvioida. Luonnoksessa hallituksen esitykseksi on kuitenkin pidetty todennäköisenä, että seuraamusten täytäntöönpanosta syntyisi ORK:lle lisätyötä vain vähäisessä määrin. Koska 1. lakiehdotuksen määrä tulla voimaan 14.12.2027, Lupa- ja valvontavirasto tekisi määräämistään seuraamuksista täytäntöönpanoilmoitukset ORK:lle sähköisesti ORK:n viranomaisportaalin kautta, joka on määrä ottaa käyttöön elo-syyskuussa 2026. Jos ennakoidaan, että seuraamuksista tehtäisiin ORK:lle täytäntöönpanoilmoituksia vuosittain yksittäisiä tai enintään kymmeniä, uuden seuraamuslajin täytäntöönpanotehtävistä syntyy tarvetta lisähenkilöstölle ainoastaan vähäisissä määrin. Kun uusia seuraamuslajeja tulee kuitenkin jatkuvasti lisää, ORK:n lisähenkilötyön tarvetta on tarpeen arvioida pidemmällä aikajaksolla viraston tulosohjausmenettelyssä.

Saarela Jari
Oikeusrekisterikeskus

Pitkänen Tero
Oikeusrekisterikeskus